

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	42999
Nom	Filosofies de la solidaritat i drets humans
Cicle	Màster
Crèdits ECTS	5.0
Curs acadèmic	2022 - 2023

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
2136 - M.U. en Ètica i Democràcia 12-V.2	Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació	1	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
2136 - M.U. en Ètica i Democràcia 12-V.2	2 - Ciutadania i democràcia en un món global	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
ARENAS DOLZ, FRANCISCO	359 - Filosofia

RESUM

La modernitat es caracteritza per ser l'era dels drets human. Más información sobre el estricto estricto legal, el estudio y la promoción de los humanos, los seres humanos requieren una integración interdisciplinaria que pase por recuperar el valor de la solidaridad y recalcar el papel en los discursos. Aquest curs exam els principals debats clàssics i contemporanis al voltant dels dretshumanos i present les controvèrsies més rellevas, vinculant els paradigmes teòrics, els enfocaments empírics i els aspectes pràctics per a access a l'estudiantat un marc conceptual, metodològic al aplicat que contribuís coneixement dels drets humans.

L'objectiu general del curs és l'estudi detallat dels fonaments, característiques, formulacions i materialitzacions institucionals dels dretshumanos, amb el propòsit que l'estudiantat compregua el caràcter nuclear i referencial irrenunciable dels dretshumanos en l'articulació de la vida social i política tant a nivell local com internacional; assumisca el caràcter problemàtic, dinàmic i complex de la fonamentació, caracterització, formulació i realització dels drets human; conega els ressorts institucionals de defensa dels drets humans; i, finalment, aplique els dretshumanos a àmbits socials i

politics específics.

CONEXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

No es requereixen coneixements previs.

COMPETÈNCIES

2136 - M.U. en Ètica i Democràcia 12-V.2

- Conèixer i saber utilitzar els models de racionalitat pràctica i l'argumentació moral i política.
- Conèixer i aplicar els drets fonamentals i d'igualtat d'oportunitats entre homes i dones, els principis d'igualtat d'oportunitats i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat i els valors propis d'una cultura de la pau i de valors democràtics.
- Conèixer les distintes teories de la ciutadania i la democràcia, així com les qüestions estretament lligades a aquestes, com ara interculturalitat, desenvolupament humà, justícia global i ètica cívica.
- Comprendre críticament el caràcter de permanència i historicitat dels valors morals i democràtics, així com els diversos corrents i tendències per encarnar-los, tant a nivell nacional com internacional, amb una referència especial a l'ètica del desenvolupament.
- Que els estudiants sàpiguem aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants siguen capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Que els estudiants sàpiguem comunicar les conclusions (i els coneixements i les raons últimes que les sustenten) a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Que els estudiants posseïsquen les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.
- Posseir i comprendre coneixements que aportin una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i / o aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
- Projectar sobre problemes concrets els seus coneixements i saber resumir i extractar els arguments i les conclusions més rellevants per a la seva resolució.

- Participar en debats i discussions, dirigir-los i ser capaços de resumir-los i extraure d'ells les conclusions més rellevants.

RESULTATS DE L'APRENENTATGE

Després del procés d'ensenyament-aprenentatge, l'estudiantat serà capaç de:

- Fonamentar els drets humans en la dignitat humana i els valors superiors.
- Desenvolupar el valor de la solidaritat i l'acció voluntària.
- Adquirir una comprensió adequada de l'àmbit propi de la filosofia moral, política i social i dels mètodes utilitzats per ella.
- Distingir diferents línies de recerca en l'àmbit de la filosofia moral, política i social.
- Familiaritzar-se amb els problemes i autors centrals de la filosofia moral, política i social. En acabar el curs, l'estudiantat podrà identificar algunes de les posicions centrals sobre els temes estudiats.
- Desenvolupar punts de vista i arguments propis sobre aquests problemes, i presentar-los al mitjà escrit i oral.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Drets humans y drets social

2. 2. Humanisme i drets humans

- 2.1. Llei natural i drets naturals
- 2.2. Les teories de la guerra justa
- 2.3. Els enfocaments liberals i utilitaristes
- 2.4. Els enfocaments marxistes i anarquistes
- 2.5. Els drets de les dones

3. 3. La qüestió de la solidaritat

- 3.1. Arrels de la solidaritat
- 3.2. Versions modernes de la solidaritat
- 3.3. La solidaritat i els drets humans
- 3.4. Filosofia política i social de la solidaritat avui
- 3.5. Els límits de la solidaritat

4. 4. Nous reptes dels drets humans

- 4.1. Drets, deures i capacitats
- 4.2. Universalisme, relativisme i pluralisme
- 4.3. El dret a l'autodeterminació
- 4.4. Justícia global i cosmopolitisme
- 4.5. De l'humanitarisme a la responsabilitat de protegir

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	26,00	100
Tutories reglades	2,00	100
Seminaris	2,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	5,00	0
Elaboració de treballs individuals	15,00	0
Estudi i treball autònom	40,00	0
Resolució de casos pràctics	15,00	0
TOTAL	105,00	

METODOLOGIA DOCENT

La metodologia d'ensenyament-aprenentatge més habitual serà la del seminari de treball. Aquest seminari vindrà precedit per un temps d'estudi previ i autònom que l'estudiantat dedicarà a llegir els textos proposats. Es pretén que l'estudiantat faça servir els coneixements que ja posseeix d'una manera dinàmica i activa. Es combinaran introduccions als textos i el seu context per part de professorat, exposicions de l'estudiantat, debats i comentaris, tant dels textos com de la problemàtica que susciten. El seminari de treball serà un espai de referència per ampliar amb altres activitats formatives relacionades amb els temes abordats: conferències, taules rodones, congressos i altres activitats complementàries, com el desenvolupament d'accions d'aprenentatge servei.

AVALUACIÓ

L'avaluació tindrà un caràcter continu, flexible i personalitzat, de manera que l'estudiantat establirà un pla de treball segons la seua àrea de procedència, interessos en la investigació i inquietuds professionals. Els criteris d'avaluació s'han d'establir al voltant de tres aspectes:

Capacitat d'anàlisi crítica i claredat en les exposicions (25% de la qualificació final).

Cada estudiant escriurà dos assajos breus (al voltant de 1000 paraules cadascun), basats en les lectures obligatòries, que enviarà una setmana abans de la sessió corresponent.

Assistència i participació significativa (25% de la qualificació final).

Cada estudiant presentarà per escrit crítiques constructives a dos assajos (al voltant de 500 paraules cadascuna), que enviarà abans de la seva presentació a classe.

Presentació d'un treball final escrit seguint els criteris científics internacionals (50% de la qualificació final).

El treball final (3000-5000 paraules incloent-hi el cos del text, notes i bibliografia) se centrarà en un dels drets humans. L'estudiantat pot optar entre les següents modalitats per a realitzar el treball final:

Modalitat A: Revisió bibliogràfica sobre un aspecte específic relacionat amb el tema dels drets humans.

Modalitat B: Desenvolupament d'un projecte d'aprenentatge servei per a donar resposta a reptes o necessitats socials de l'entorn vinculades amb els drets humans. El desenvolupament del projecte es realitzarà en equips i sota la tutorització del professorat. Es pot donar a conèixer el projecte a través d'un vídeo breu (5-10 minuts) o recollir en un diari personal les experiències i reflexions suscitées durant el seu desenvolupament.

Totes les tasques escrites es presentaran a espai i mig. Els marges de pàgina seran els següents: superior i inferior 2,5 cm; dret i esquerre 3 cm. El tipus de lletra aconsellat en el text principal és Times New Roman 12. En el cas de les notes a peu de pàgina l'interlineat serà senzill i s'aconsella utilitzar Times New Roman 10. Per a la bibliografia l'interlineat serà d'un espai i el tipus de lletra aconsellat Times New Roman 11.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- - Beitz, Charles R. (2012). La idea de los derechos humanos. Madrid: Marcial Pons.
- Bobbio, Norberto (1991). El tiempo de los derechos. Madrid: Sistema.
- Diemer, Alwin (ed.) (1985). Los fundamentos filosóficos de los derechos humanos. Barcelona-París: Serbal-Unesco.
- Hunt, Lynn (2009). La invención de los derechos humanos. Barcelona: Tusquets.
- Lafer, Celso (1994). La reconstrucción de los derechos humanos. México: Fondo de Cultura Económica.

- Menke, Christoph; Pollmann, Arnd (2010). *Filosofía de los derechos humanos*. Barcelona: Herder.
- Appiah, Kwame Anthony (2007). *Cosmopolitismo. La ética en un mundo de extraños*. Buenos Aires: Katz.
- Arendt, Hannah (2018). *Los orígenes del totalitarismo*. Barcelona: Paidós.
- Beck, Ulrich (2005). *La mirada cosmopolita o la guerra es la paz*. Barcelona: Paidós.
- Benhabib, Seyla (2005). *Los derechos de los otros*. Barcelona: Gedisa.
- Castoriadis, Cornelius (2013). *La institución imaginaria de la sociedad*. Barcelona: Tusquets.
- Dworkin, Ronald (1984). *Los derechos en serio*. Ariel: Barcelona.
- Eagleton, Terry (2010). *Los extranjeros. Por una ética de la solidaridad*. Barcelona: Paidós.
- Spivak, Gayatri (2010). *Crítica de la razón poscolonial*. Madrid: Akal.
- Guariglia, Osvaldo (2010). *En camino de una justicia global*. Madrid: Marcial Pons.
- Ignatieff, Michael (2003). *Los derechos humanos como política e idolatría*. Barcelona: Paidós.
- Kymlicka, Will (2004). *Estados, naciones y culturas*. Córdoba: Almuzara.
- Lefort, Claude (1990). *La invención democrática*. Buenos Aires: Nueva Visión.
- Nussbaum, Martha C. (2002). *Las mujeres y el desarrollo humano*. Barcelona: Herder.
- Nussbaum, Martha C. (2020). *La tradición cosmopolita. Un noble e imperfecto ideal*. Barcelona: Paidós.
- Rawls, John (2001). *El derecho de gentes*. Barcelona: Paidós.
- Pogge, Thomas (2005). *La pobreza en el mundo y los derechos humanos*. Barcelona: Paidós.
- Rorty, Richard (1991). *Contingencia, ironía y solidaridad*.
- Ariño, Antonio (ed.) (2003). *Diccionario de la solidaridad*. Valencia: Tirant lo Blanch.
- Bunge, Mario (2009). *Filosofía política. Solidaridad, cooperación y democracia integral*. Barcelona: Gedisa.
- Cacciari, Massimo; Martini, Carlo Maria (1997). *Diálogo sobre la solidaridad*. Barcelona: Herder.
- Camps, Victoria (1990). *Virtudes públicas*. Madrid: Espasa Calpe.
- Cortina, Adela (1988). *Razón comunicativa y responsabilidad solidaria. Ética y política en K.O. Apel*. Salamanca: Sígueme.
- Cortina, Adela (1990). *Ética sin moral*. Madrid: Tecnos.
- Cortina, Adela (2007). *Ética de la razón cordial. Educar en la ciudadanía en el siglo XXI*. Oviedo: Nobel.
- Day, Richard J.F. (2016). *De la hegemonía a la afinidad. Solidaridad y responsabilidad en los nuevos movimientos sociales*. Madrid: Enclave.
- Domingo Moratalla, Agustín (1997). *Ética y voluntariado. Una solidaridad sin fronteras*. Madrid: PPC.
- Duvignaud, Jean (1990). *La solidaridad. Vínculos de sangre y vínculos de afinidad*. México: FCE.
- Eagleton, Terry (2010). *Los extranjeros. Por una ética de la solidaridad*. Barcelona: Paidós.
- García Roca, Joaquín (1994). *Solidaridad y voluntariado*. Bilbao-Santander: Sal Terrae.
- Habermas, Jürgen (1994). *Justicia y solidaridad*. En: Apel, Karl-Otto; Cortina, Adela; de Zan, Julio; Michelini, Dorando (eds.). *Ética comunicativa y democracia*. Barcelona: Crítica, 175-205.

- Martínez Navarro, Emilio (1999). Solidaridad liberal. La propuesta de John Rawls. Granada: Comares.
- Muguerza, Javier; Peces-Barba, Gregorio (eds.) (1989). El fundamento de los derechos humanos. Madrid, Debate.
- Pérez Adán, José (ed.) (2003). Comunitarismo. Cultura de solidaridad. Madrid: La Caja.
- Rorty, Richard (1991). Contingencia, ironía y solidaridad. Barcelona: Paidós.
- Rorty, Richard; Vattimo, Gianni (2006). El futuro de la religión. Solidaridad, caridad, ironía. Barcelona: Paidós.
- Smilg Vidal, Norberto (2000). Consenso, evidencia y solidaridad. La teoría de la verdad de Karl-Otto Apel. Granada: Comares.
- Torralba, Francesc (2014). La solidaridad. Madrid: Milenio.
- Truylol y Serra, Antonio (1994). Los derechos humanos. Madrid: Tecnos.
- Vidal, Marciano (1996). Para comprender la solidaridad. Virtud y principio ético. Estella: EVD.
- Villar, Alicia; García-Baró, Miguel (eds.) (2004). Pensar la solidaridad. Madrid: Universidad Pontificia Comillas.